

לקוטי תורה • שיר השירים • מאמר 26

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי כו'

”אני ישנה ולבי ער”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shir-hashirim/26](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/shir-hashirim/26)

1 **אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי כו'. וברכות בשה"ש [בשיר השירים] אני ישנה מן הקץ ובזהר פי אמור (צ"ה ע"א)**

"אני ישנה ולבי ער; קול דודי דופק: 'פתחי לי...'" וכו'. ובמדרש רבה על שיר השירים: "אני ישנה" — מן הקץ. ובזהר, פרשת אמור (צה ע"א):

אני ישנה בגלותא והענין כי הנה הגלות דומה לשינה כמו שהשינה הוא ע"י שנתסם מראה עיניו. "אני ישנה" — בגלות. והעניין הוא שהנה הגלות דומה לשינה: כשם שהשינה באה מכך שמראה העיניים נסגר,

כך הנה בגלות נאמר אותותינו לא ראינו פי' אותותינו כמו אותיות דהיינו אותיות התורה והתפלה כי הנה כתיב (ישעיה מ"ה י"א) האותיות שאלוני על בני ועל פועל ידי תצוני.

כך נאמר בגלות: "אותותינו לא ראינו". פירוש "אותותינו" הוא כמו "אותיותינו", כלומר אותיות התורה והתפילה. והנה כתוב (ישעיה מה, יא): "האותיות שאלוני על בני ועל פועל ידי תצוני".

והענין הוא כי הנה אותיות הוא מלשון אתא בקר שהן המביאות והממשיכות אור א"ס ב"ה מהעולם אל הגילוי

והעניין הוא שהמילה "אותיות" קשורה לביטוי "אתא בקר" — בא הבוקר; שכן האותיות הן המביאות וממשיכות את אור אין סוף, ברוך הוא, מן ההעלם אל הגילוי,

להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש בנפש האדם למטה שלכן נקראו האותיות בשם סוסים כמ"ש במ"ת [במתן תורה] כי תרכב על סוסך כו' שהן אותיות התורה ונמשלו

כדי שתהיה התגלות ממשית של אור אין סוף, ברוך הוא, בנפש האדם למטה. לכן נקראות האותיות בשם "סוסים", כמו שכתוב בעניין מתן תורה: "כי תרכב על סוסך" וכו' — אלה הן אותיות התורה. והן נמשלו

כמו סוס לגבי רוכבו שכשם שהסוס רץ ומוליך את הרוכב למקום שאין הרוכב מגיע לשם מצד טבעו בעצמו כך האותיות הן כסוס לגבי רוכבו הוא אור א"ס ב"ה הסוכ"ע

לסוס ביחס לרוכבו: כשם שהסוס רץ ומוביל את הרוכב למקום שהרוכב אינו יכול להגיע אליו בכוחות עצמו, כך האותיות הן כסוס ביחס לרוכבו — אור אין סוף, ברוך הוא, סוכב כל עלמין,

שהוא למעלה מעלה מגדר ההשתלשלות והתלבשות המדרגות ולית מחשבה תפיסא ביי [ביה] שאינו מתלבש כלל בירידת והשתלשלות סדר המדרגות כ"א ע"י שנתפס ומתלבש באותיות התורה

שהוא למעלה מעלה מגבולות ההשתלשלות ומהתלבשות המדרגות, ו"לית מחשבה תפיסא ביה"; שכן הוא אינו מתלבש כלל בירידה ובהשתלשלות של סדר המדרגות, אלא רק כשהוא נתפס ומתלבש באותיות התורה.

(ועמ"ש בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום ובד"ה נר חנוכה כו' מזוזה מימין ובד"ה לריח שמניך וע' בע"ה שער א' פ"ד) וזהו האותיות שאלוני על בני כו'

(ועיין במה שכתוב במאמר המתחיל "ויאמר משה אכלוהו היום", ובמאמר המתחיל "נר חנוכה" וכו', "מזוזה מימין", ובמאמר המתחיל "לריח שמניך"; ועיין בעמק המלך, שער א, פרק ד.) וזהו [פירוש] "האותיות שאלוני על בני" וכו':

האותיות עצמן הן הן המשכות על בני שבאותיות התורה והתפלה נשמך גילוי זה בנפש האדם למטה להיותה משכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף ואין ערוך אליו כו'.

האותיות עצמן הן ההמשכות אל "בני"; שהרי באותיות התורה והתפילה נמשכת התגלות זו אל נפש האדם למטה, כדי שתוכל להבין ולהתבונן בגדולתו של אין סוף, ברוך הוא, שכשמו כן הוא: אין לו סוף ואין ערוך אליו וכו'.

2 וכולא קמיי [קמיה] כלא ממש ואי לזאת תכלה אליו הנפש בבחי' ביטול ממש להיות גילוי אור א"ס ב"ה למטה כמו למעלה.

ו"הכול לפניו נחשב לאין ממש". לכן הנפש תכלה אליו מתוך ביטול ממש, כדי שאור אין סוף ברוך הוא יתגלה למטה כפי שהוא מתגלה למעלה.

אך בגלות אותותינו לא ראינו שאינו נראה ונגלה גילוי אור א"ס ב"ה הסוכ"ע בבחי' גילוי ממש בעולם אבל בגלות "אותותינו לא ראינו": גילוי אור אין סוף ברוך הוא, סובב כל עלמין, אינו נראה ואינו מתגלה בעולם בגילוי ממש,

כמו שיהי' [שיהיה] לעתיד כי עין בעין יראו כו' ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר כו'.

כפי שיהיה לעתיד לבוא, "כי עין בעין יראו" וכו', ו"נגלה כבוד הוי' וראו כל בשר" וכו'.

אך מ"מ ולבי ער ופ"י בזהר ולבי דא קוב"ה [קודשא בריך הוא] וכ"כ [וכן כתב] ברבות בשה"ש [בשיר השירים] גבי ולבי ער איכן מצינו שנק' הקב"ה לכן של ישראל מן הדין קרא דכתיב צור לבבי וחלקי אלקים לעולם. אך בכל זאת, "ולבי ער". הוזהר מפרש: "ולבי" — זה הקדוש ברוך הוא. וכן כתוב במדרש רבה על שיר השירים, על הפסוק "ולבי ער": "היכן מצינו שנקרא הקדוש ברוך הוא לכן של ישראל? מן הפסוק הזה, שכתוב: 'צור לבבי וחלקי אלקים לעולם'".

3 וזהו לבבתני אחותי כלה. ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] והיינו שהלב הוא חיות כל האברים שבו משכן הדם הוא הנפש המחיה את כל הגוף כך הקבה הוא חיינו ואתה מחיה את כולם.

וזהו [פירוש] "לִפְתָּנִי, אחותי כלה". ראו גם מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "כיום השמע"צ". כלומר, הלב הוא מקור החיות של כל האיברים, שכן בו משכן הדם, שהוא הנפש המחיה את הגוף כולו. כך הקדוש ברוך הוא חיינו ממש, ו"אתה מחיה את כולם".

אך להבין למה נקרא עד"מ בשם לב דוקא ולא בשם מוח עד"מ שהרי גם המוח הוא משפיע החיות לכללות הגוף דתלת שליטין אינון מוחא ולכא וכבדא

אך יש להבין מדוע הוא נקרא, דרך משל, דווקא בשם "לב" ולא בשם "מוח"; שהרי גם המוח משפיע חיות על הגוף כולו, שכן "שלושה שולטים הם: המוח, הלב והכבד".

אך אינו דומה סיבוב והילוך השפעת החיות שמן הלב לאברים להילוך ההשפעה שמן המוח לאברים כי הנה על הלב נאמר כל הנחלים הולכים אל הים כו'.

אך אין מסלול זרימת החיות מן הלב אל האיברים דומה למסלול זרימת החיות מן המוח אל האיברים. והנה, על הלב נאמר: "כל הנחלים הולכים אל הים" וגו',

4 ובמקום שהם הולכים שחם הם שבים ללכת שנמשך הדם מכל האברים אל הלב וחוזר מן הלב ונמשך לכל האברים.

"ואל המקום שהם הולכים, לשם הם שבים ללכת": הדם נמשך מכל האיברים אל הלב, ושב מן הלב ונמשך אל כל האיברים.

וגם הנה השפעת החיות שמן הלב לאברים הוא מן הדם שהוא הנפש והדם מתהווה מן המאכל שמתעכל ונעשה דם הנפש ממש.

ועוד, החיות הנמשכת מן הלב לאברים עוברת באמצעות הדם, שהוא הנפש; והדם נוצר מן המאכל, שמתעכל ונעשה ממש דם הנפש.

5 והנה תחלת בישול המאכל הוא בכבד ששם נעשה דם ומתברר ומהמובחר שולח ללב ואזי נסגר הדם בתוך הלב ואח"כ נפתח הלב ע"י כח ההמשכה שנמשך מן המוח ופותח את הלב להמשיך הדם בכל האברים

תחילת עיכול המזון היא בכבד: שם הוא נעשה לדם ומתברר, והחלק המובחר [ממנו] נשלח ללב. אז הדם נסגר בתוך הלב, ולאחר מכן הלב נפתח בכוח ההמשכה הנמשך מן המוח, הפותח את הלב כדי להמשיך את הדם לכל האברים.

ולכן הלב דופק תמיד שמחמת סגירה ופתיחה הנל שהן תמיד כי תמיד מתרר ונשלח דם חדש מן הכבד אל הלב ונסגר ואח"כ נמשך כח מן המוח ופותחו

לכן הלב פועם ללא הפסקה, בגלל הסגירה והפתיחה שהוזכרו, המתרחשות תמיד: דם חדש מתברר ונשלח ללא הרף מן הכבד אל הלב, נסגר בתוכו, ולאחר מכן נמשך כוח מן המוח ופותח אותו.

ולכן הוא רצוא ושוב תמיד בבחי' סגירה ופתיחה וזהו הדפק שדופק הלב תמיד מחמת זה לכן יש בו תמיד רצוא ושוב, בבחינת סגירה ופתיחה. וזהו הדופק, שבו הלב פועם תמיד בשל כך.

נמצא שהשפעת החיות שמן הלב לאברים מדם הנפש שבו היינו מה שמקבל החיות מן הכבד שאותו הדם נסגר בתוכו ואח"כ נפתח כו'.

נמצא שהחיות הנמשכת מן הלב לאברים באה מדם הנפש שבתוכו, כלומר מן החיות שהוא מקבל מן הכבד: הדם הזה נסגר בתוכו, ולאחר מכן הוא נפתח וכו'.

משא"כ המשכת החיות שמן המוח לאברים היא המשכה והשפעה לבדה ובזה יובן מה שהקב"ה נקרא עדי"מ בשם לב דוקא כי כל השפעות החיות שמשפיע לברואיו באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] דוקא תליא מילתא כנודע.

לעומת זאת, המשכת החיות מן המוח לאברים היא המשכה והשפעה בלבד. ובכך יובן מדוע הקב"ה נקרא, בדרך משל, דווקא בשם "לב": שכן כל השפעות החיות שהוא משפיע לברואיו תלויות דווקא באתערותא דלתתא, כידוע.

6

ואתעדלית [ואתערותא דלתתא] זו הוא מ"ש ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ואהבת הוא

מלשון אבה

ואתערותא דלתתא זו היא מה שנאמר: "ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך". "ואהבת" היא מלשון אבה, כלומר לרצות,

דהיינו ראותא דליבא בחשיקה וחפיצה שיהי' [שיהיה] כל רצונו וחפצו להיות הוי' הוא אור א"ס ב"ה ממש בבחי' אלקיך

כלומר, רצון הלב, בתשוקה ובחפץ, שכל רצונו וחפצו יהיו להוי', שהוא ממש אור אין סוף ברוך הוא, כדי שיהיה בבחינת "אלקיך",

דהיינו בגילוי הנפש כאלו הוא לנוכח ורצון וחפץ זה יהי' [יהיה] בכל לבבך ובכל נפשך שלא יהי' [יהיה] רצון וחפץ אחר זולתו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו'.

כלומר, שיהיה בגילוי הנפש, כאילו הוא עומד לנגדו. ורצון וחפץ אלה יהיו "בכל לבבך ובכל נפשך", כך שלא יהיה רצון וחפץ אחר מלבדו, וכמו שנאמר: "מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי" וכו'.

7

וכל צרכי עוה"ז שצריך האדם להשתמש בהם לחיי גופו יהיו בע"כ [בעל כרחך] וכמאן דשדי בתר כתפוי כי בע"כ [בעל כרחך] אתה חי ולא מחפץ האמיתי.

וכל צורכי העולם הזה שאדם צריך להשתמש בהם לצורך חיי גופו יהיו שלא מרצונו, וכמי שמשליך אותם מאחורי כתפיו; שהרי "בעל כרחך אתה חי", ולא מתוך רצון אמיתי.

וזהו לא חפצתי כו' שיש הפרש בין חפץ לרצון שרצון נקרא מי שרוצה הדבר אף שלא מרצונו וחפצו האמיתי

וזהו [פירוש] "לא חפצתי" וכו'. יש הבדל בין חפץ לרצון: "רצון" נאמר על מי שרוצה בדבר, אף שאין זה רצונו וחפצו האמיתיים;

ואף מי שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני נקרא רצון אצלו שרוצה מ"מ אבל חפץ נקי חפץ ורצון האמיתי

ואפילו מי שכופים אותו עד שיאמר "רוצה אני", הדבר נחשב לרצון מצדו, שכן הוא רוצה בכך בכל זאת. אבל "חפץ" מציין רצון וחפץ אמיתיים,

דהיינו שיש לו חפץ ותשוקה מחמת שמוצא קורת רוח ותענוג באותו הדבר שרוצה וע"ז נאמר ועמך לא חפצתי בלשון חפץ ולא בלשון רצון שכל חפצו וכל ישעו יהי' [יהיה]

כלומר, שיש לו חפץ ותשוקה לדבר משום שהוא מוצא בו קורת רוח ותענוג. ועל כך נאמר: "ועמך לא חפצתי" — בלשון "חפץ" ולא בלשון "רצון"; שכל חפצו וכל ישעו יהיו

רק לדבקה בו ית' שהוא מקור החיים ומקור התענוגים ועמ"ש בפ"י וכל גבולך לאבני חפץ בד"ה ושמתי כדכד וע"ז אומרים באמת ויציב ואהוב וחביב ונחמד ונעים כו'

רק לדבוק בו יתברך, שהוא מקור החיים ומקור התענוגים. וראו מה שכתוב בפירוש הפסוק "וכל גבולך לאבני חפץ", במאמר המתחיל "ושמתי כדכד". ועל כך אומרים בברכת "אמת ויציב": "ואהוב וחביב ונחמד ונעים" וכו',

הדבר הזה והיינו הדבר הזה שבק"ש [שבקריאת שמע] ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך והיו הדברים האלה כו'.

"הדבר הזה". והכוונה היא ל"דבר הזה" שבקריאת שמע: "ואהבת את הו"י אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, והיו הדברים האלה" וכו'.

8 והנה באתערותא דלתתא זו אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] גילוי פנימיות רצונו ית' וחפצו האמיתי להיות

המשכת התורה והמצות וכמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל ונמשך בהן עונג העליון

והנה, באמצעות אתערותא דלתתא זו [באה] אתערותא דלעילא: גילוי פנימיות רצונו יתברך וחפצו האמיתי, שתימשך התורה והמצוות. וכמו שכתוב: "הוא הקים עדות ביעקב, ותורה שם בישראל"; והעונג העליון נמשך לתוכן,

כמאמר אשר קדשנו במצותיו אשר הוא מלשון באשרי כי אשרוני בנות שהוא לשון שבח והילול ע"ד וטוב ויפה הנאמר באמת ויציב ואהוב וחביב ונחמד ונעים כו'.

כמו בנוסח הברכה: "אשר קידשנו במצוותיו". המילה "אשר" קשורה לביטוי "באשרי", כי אשרוני בנות", שהוא לשון שבח והלל, בדומה למילים "וטוב ויפה" הנאמרות בברכת "אמת ויציב": "ואהוב וחביב ונחמד ונעים" וכו'.

שנמשך עונג העליון מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע שהוא מקור חיי החיים מקור התענוגים להתלבש בתורה

כי העונג העליון נמשך מאור אין סוף ברוך הוא, סובב כל עלמין, שהוא מקור חיי החיים ומקור התענוגים, כדי להתלבש בתורה

ומצות שלפנינו הנגלות לנו המלובשות בענינים גשמיים אשר כח זה להיות המשכה זו שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות יורדת ומתלבשת למטה מטה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זו תליא

ובמצוות שלפנינו, הגלויות לנו והמלובשות בענינים גשמיים. והכוח לכך שהמשכה זו, שהיא למעלה מעלה מהשתלשלות, תרד ותתלבש למטה מטה — תלוי באתערותא דלתתא זו.

(ועמ"ש ג"כ מזה בביאור ע"פ יונתי בפ"י כי קולך ערב ומראך נאוה ובד"ה ואהיה אצלו אמוץ בפ"י ואהיה שעשועים יום יום ועמ"ש בד"ה אוסרי לגפן ובפסוק וזכרתם את כל מצות ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש בפ"י כי תהיו אתם ארץ חפץ כו')

(ועיין גם כמה שנכתב על כך בביאור על "יונתי", בפירוש "כי קולך ערב ומראך נאוה"; וכמאמר המתחיל "ואהיה אצלו אמוץ", בפירוש "ואהיה שעשועים יום יום". ועיין כמה שנכתב במאמר המתחיל "אוסרי לגפן", ובפסוק "וזכרתם את כל מצוות"; וכן במאמר המתחיל "הבאים ישרש", בפירוש "כי תהיו אתם ארץ חפץ" וכו')

ולכן אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] שבתחלה יקבל עליו עול מלכות שמים ואח"כ עול מצות כי א"א לקבל עול מצות ולהיות נמשך בהן עונג העליון כ"ה כ"א ע"י קבלת עול מלכות שמים תחלה והיינו ואהבת שבפי רעשונה.

ולכן אמרו חז"ל, שמתחילה יקבל עליו עול מלכות שמים ואחר כך עול מצוות. שהרי אי אפשר לקבל עול מצוות, וש"ממשך בהן העונג העליון ברוך הוא, אלא על ידי קבלת עול מלכות שמים תחילה; וזהו "ואהבת" שבפרשה הראשונה.

9 ועמ"ש מזה בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב והנה על בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ועתעדל"ע זו נאמר ולבי ער

ועיין כמה שנכתב על כך במאמר המתחיל "ראיתי והנה מנורת זהב כולה". על בחינה זו של אתערותא דלתתא ואתערותא דלעילא נאמר: "ולבי ער".

כי הגם שאני ישנה בגלותא שאותותינו לא ראינו כנ"ל מ"מ אף בגלותנו לא עזבנו ה' מבחי' רעותא דליבא בחי' רצון ותשוקה שיש

כי אף על פי שאני ישנה — בגלות, כאשר "אותותינו לא ראינו", כנזכר לעיל, אף על פי כן גם בגלותנו ה' לא עזב אותנו בלא בחינת רעותא דליבא, בחינת הרצון והכיסופים שיש

בכל נפש מישראל לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושים שכנוגה ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] זו נמשכה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] המשכת עונג העליון בתומ"צ [בתורה ומצות] אלא שהן בבחי' העלם ולא בגילוי.

בכל נפש מישראל, לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מן הלבושים שכנוגה. ובאתערותא דלתתא זו נמשכה אתערותא דלעילא — המשכת התענוג העליון לתורה ומצוות, אלא שהם בבחינת העלם ולא בגילוי.

10 וזהו אותותינו לא ראינו לא ראינו דייקא שאינו נראה ונגלה לעיני בשר עין בעין ממש.

וזהו [פירוש] "אותותינו לא ראינו": "לא ראינו" דווקא, שכן הדבר אינו נראה ומתגלה לעיני בשר, ממש "עין בעין".

אבל מ"מ אותותינו קיימות שהן אותיותינו דהיינו אותיות התורה ותפלה הנמשכות למטה מאור א"ס ב"ה.

אבל בכל זאת "אותותינו" קיימים, והם "אותיותינו" — כלומר, אותיות התורה והתפילה, הנמשכות למטה מאור אין סוף ברוך הוא.

וע"ז נאמר לעושה נפלאות גדולות לבדו שממשיך נפלאות גדולות תמיד אלא שהן בבחי' לבדו דהיינו בבחי' העלם

ועל כך נאמר: "לעושה נפלאות גדולות לבדו": הוא ממשיך נפלאות גדולות תמיד, אלא שהן בבחינת "לבדו", כלומר בבחינת העלם.

כי תפלה במקום קרבנות תקנום רק שע"י הקרבנות אשה ריח ניחוח לה' היה עי"ז גילוי שכינה ממש בבהמ"ק [בבית המקדש] והיה

שהרי [חז"ל] תיקנו תפילה במקום קרבנות; אלא שבאמצעות הקרבנות, "אשה ריח ניחוח להוי", הייתה בכך התגלות ממשית של השכינה בבית המקדש, והיה

אש יורד מלמעלה אריה דאכיל קורבנין משא"כ ע"י התפלה נעשה המשכה זו בבחי' העלם ועמ"ש מזה סד"ה צו את בנייט ואמרת אליהם את קרבני כו'

אש יורדת מלמעלה, "אריה דאכיל קורבנין"; ואילו באמצעות התפילה המשכה זו נעשית בבחינת העלם. ועיינו במה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "צו את בני ישראל ואמרת אליהם: את קרבניי וכו'.

אבל מ"מ גם ע"י התפלה מתעלה הנפש לאשתאבא בגופא דמלכא ולהמשיך משם חיים וחסד שפע אור אי"ס ב"ה הנעלם ומתלבש באותיות התורה והתפלה ולא עוד

אבל בכל זאת, גם באמצעות התפילה עולה הנפש "לאשתאבא בגופא דמלכא", ומשם היא ממשיכה חיים וחסד — את השפע של אור אין סוף ברוך הוא, הנעלם ומתלבש באותיות התורה והתפילה. ולא זו בלבד,

אלא שקול דודי דופק הוא על היד והיינו הארה והמשכה בבחי' חיצונית שהוא חיצונית ההארה מן הלב שכמו שנמשך בדפיקא דליבא בבחי' פנימיות כך מתראה המשכה זו בבחי' חיצונית דפיקא על היד

אלא "קול דודי דופק" — הוא [הדופק] שביד, כלומר הארה והמשכה בבחינת חיצונית, שהיא החיצונית של ההארה מן הלב. כשם שהיא נמשכת בדפיקת הלב בבחינת פנימיות, כך ניכרת המשכה זו בבחינת חיצונית — דופק ביד.

והנה בבחי' פנימיות בדפיקא דליבא נמשכו המשכת התורה והמצות ויקם עדות ביעקב כו' ובבחי' חיצונית הן המשכות חסדי ה'

והנה, בבחינת פנימיות, בדפיקת הלב, נמשכות המשכות התורה והמצוות — "ויקם עדות ביעקב" וכו'; ובבחינת חיצונית נמשכים חסדי ה'.

עמנו תמיד כעל כל אשר גמלנו לעושה נפלאות גדולות וגוי נותן לחם לכל בשר כו' הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד כו'

עמנו תמיד, "ככל אשר גמל עלינו": "לעושה נפלאות גדולות" וכו', "נותן לחם לכל בשר" וכו', "המפרנס את העולם כולו בטובו, בחן ובחסד" וכו'.

וזהו ענין דפ"ק [דפרק קמא] אותיות פק"ד שמזה נמשך להיות וה' פקד את שרה פקד פקדתי אתכם ו את העשוי לכם במצרים ועמ"ש ע"פ אלה פקודי כו' אשר פקד ע"פ משה:

וזהו ענין "דופק", אותיות "פקד", שממנו נמשך "וה' פקד את שרה", [ו] "פקד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים". ועיינו במה שנכתב על הפסוק "אלה פקודי" וכו', "אשר פקד על פי משה".

11 ב והנה על התעוררות בחי' רעותא דליבא זו אמר הכתוב פתחי לי אחותי רעיית אחותי היא האהבה הטבעית המסותרת בלב כ"י [כנסת ישראל] ובנפשם האלקי' שטבע זו היא מחמת מקור חוצבה ושרשה שהיא חלק אלוה ממעל ממש

ב. והנה על התעוררות בחינה זו של רצון הלב (רעוא דלבא) נאמר בפסוק: "פתחי לי אחותי רעייתי". "אחותי" היא האהבה הטבעית המסותרת בלב כל כנסת ישראל ובנפש האלקית שלהם; טבע זה נובע ממקור חוצבה ומשורשה, שהרי היא ממש "חלק אלוה ממעל",

כי חלק ה' עמו ולכן נקרא אהבה הטבעית זו בשם אחותי שהיא כאהבת אח ואחות שאהבתם היא בטבעם מחמת תולדותם.

כי "חלק ה' עמו". לכן האהבה הטבעית הזאת נקראת "אחותי", שכן היא דומה לאהבת אח ואחות, שאהבתם טבועה בהם מכוח לידתם.

ואמר פתחי לי שאהבה זו צריך לפתוח ולהוציאה ממסגר ומאסר הגוף והנפש הבהמית ע"י בחי' רעותא דלבא לעורר את האהבה כו' וכנ"ל

ונאמר "פתחי לי", כי יש לפתוח אהבה זו ולהוציאה ממאסר הגוף והנפש הבהמית, באמצעות בחינת רצון הלב, כדי "לעורר את האהבה" וכו', כפי שנתבאר לעיל.

(ועוד נתק ענין אחותי בד"ה כי תבאו אל הארץ בפ' בהר וענין רעיית נתי' [נתבאר] שם באופן אחר) ורעיית פי' פרנסתי ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ישראל מפרנסין כו'

(ענין "אחותי" נתבאר גם במאמר המתחיל "כי תבואו אל הארץ", בפרשת בהר, וענין "רעיית" נתבאר שם בדרך אחרת.) "רעיית" פירושו "המפרנסת אותי", על דרך מאמר רבותינו ז"ל: "ישראל מפרנסין" וכו'.

ועמ"ש רועה ישראל האזינה כו' שהקב"ה כביכול רועה וניזון מישראל שישאל עושין לו מרעה ומזון. ועיין במה שכתוב "רועה ישראל האזינה" וכו': שהקדוש ברוך הוא, כביכול, רועה וניזון מישראל, שכן ישראל מכינים לו מרעה ומזון.

וכמ"ש אכלתי יערי עם דבשי דקאי על ק"ש [קריאת שמע] וברכותיה (כמ"ש פי' פנחס דרכ"ו ע"ב) יערי אלו המלאכים כי שרפים עומדים נקרי' [נקרא / נקראת / נקראות] עצי שטים עומדים וכולם עומדים ביראה כו'.

וכמו שכתוב "אכלתי יערי עם דבשי", שהכוונה לקריאת שמע וברכותיה (כמו שכתוב בפרשת פנחס, דף רכו ע"ב): "יערי" — אלו המלאכים, שהרי השרפים הניצבים נקראים "עצי שטים עומדים", וכולם עומדים ביראה וכו'.

והיינו מה שאומרים בברכת יוצר איך שהמלאכים מקדישים כו' והאופנים ברעש גדול כו' שתשוקתם וחפצם

וזהו שאומרים בברכת יוצר, שהמלאכים מקדישים וכו', ו"האופנים ברעש גדול" וכו': שכיסופיהם ורצונם

להתכלל באור ה' א"ס ב"ה ובטלים אליו ית' שביטול והתכללות זה נקרא בשם אכילה כמו המאכל עד"מ שנבלע באברים באברים ומתאחד עם דם הנפש.

להיכלל באור אין סוף, ברוך הוא, ולהתבטל אליו יתברך. ביטול והיכללות אלה נקראים "אכילה", בדומה למאכל, למשל, שנספג באיברים, איבר אחר איבר, ונעשה אחד עם דם הנפש.

12 ודבשי אלו הנשמות שהם פירות היער ויש בהם מתיקות ותענוג מהעז יצא מתוק ארץ זבת חלב ודבש כו'.

ו"דבשי" — אלו הנשמות, שהן פירות היער, ובהן מתיקות ותענוג: "מן העז יצא מתוק"; "ארץ זבת חלב ודבש" וכו'.

והיינו מה שאומרים בק"ש [בקריאת שמע] שמע ישראל דקאי על הניצוץ אלקות ורמ"ח תיבין דק"ש [דקריאת שמע] כנגד רמ"ח אברי האדם שיהיו רמ"ח אברי האדם בטלין ונכללים באדם העליון ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו'.

וזהו שאומרים בקריאת שמע: "שמע ישראל", המתייחס לניצוץ האלקי. רמ"ח תיבות קריאת שמע מכוונות כנגד רמ"ח איברי האדם, כדי שרמ"ח איברי האדם יתבטלו וייכללו באדם העליון, "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם" וכו'.

13 ונקרא בחי' זאת בזוה"ק [בזוהר הקדוש] לאשתאבא בגופא דמלכא דהיינו להיות בבחי' ביטול והתכללות ממש באור ה' א"ס ב"ה כמו המאכל שנעשה ממנו דם שמתאחד עם דם הנפש ממש.

ובזוהר הקדוש נקראת בחינה זו "להיספג בגופו של המלך", כלומר להיות בביטול ממש ובהתכללות באור ה' אין סוף ברוך הוא, כמו המאכל שממנו נעשה הדם, והוא מתאחד עם דם הנפש ממש.

וכך יהיו כל כחותיו רק לה' לבדו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' וכל כחות הנפש הבהמיות כח המתאוה כו' יהיו בבחי' אתכפייא ואתהפכא כו'.

וכך יהיו כל כחותיו לה' לבדו, ככתוב: "מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי" וכו'. וכל כחות הנפש הבהמית, כגון כוח התאוה וכו', יהיו בבחינת אתכפייא ואתהפכא וכו'.

14 ואזי תשוב הנפש לאלקים ותתהפך לבחיי אלקוי [אלקות] ממש עד שלא יהיה לה חיות ותענוג אחר זולת לה' לבדו

ואז תשוב הנפש אל ה' ותהפוך לאלקות ממש, עד שלא יהיו לה חיות ותענוג אחרים מלבד מה שמכוון לה' לבדו.

והוא הבאה מחמת ההתבוננות נפש המשכלת שמתבוננת בגדולת א"ס ב"ה אשר אין ערוך אליו ית' וכולא קמיה כלא חשיבא וכטפה מים בים האוקיינוס ואי לזאת תבטל הנפש במציאות אליו ית' והדבר נובע מהתבוננותה של הנפש המשכלת, המתבוננת בגדולתו של אין סוף ברוך הוא, שאין ערוך אליו ית', ו"הכול לפניו נחשב כלא", כטיפת מים בתוך האוקיינוס. לכן תבטל הנפש במציאות לפניו ית',

וישליך מנגד כל החיות וכל התענוגים אשר לא לה' המה לדבקה בו לבדו ית' באור א"ס ב"ה ממש מקור החיים ומקור התענוגים בלי שום תערובות זר ופניות דלגרמיה כו' רק בבחיי ביטול והתכללות באלקות ממש.

והוא ישליך ממנו את כל החיות ואת כל התענוגים שאינם לה', כדי לדבוק בו לבדו ית', באור אין סוף ממש, מקור החיים ומקור התענוגים, ללא תערובת זרה או מניעים של טובת עצמו וכו', אלא מתוך ביטול והיכללות באלקות ממש.

15 והנה כמו שהמאכל המתעכל ונעשה דם הוא המתאחד עם דם הנפש ומחבר ומקשר השראת נפש בגוף לתת לו חיים כך ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בבחיי ביטול

כעת, כשם שהמזון המתעכל ונעשה לדם מתאחד עם דם הנפש, ומחבר וקושר את השראת הנפש בגוף כדי להעניק לו חיים, כך באמצעות אתערותא דלתתא בבחינת ביטול

והתכללות עד שתתהפך לבחיי אלקות ממש נמשך חיות ואור א"ס ב"ה כביכול להתחבר ולהתקשר בבחיי גופא הן הם מדותיו ית' כמ"ש בזהר וכמה גופין תקינת לון כו'

והתכללות, עד שהדבר נהפך לאלקות ממש, נמשכת כביכול חיות ואור אין סוף כדי להתחבר ולהיקשר עם בחינת "גוף", שהן מדותיו ית', כמו שכתוב בזהר: "וכמה גופין תקינת לון" וכו':

חסד דרועא ימינא גבורה כו' שמדות חסדו וגבורותיו ית' הן בבחיי גוף לגבי הנשמה הוא אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו דלאו מכל אלין מדות כלל כו'.

"חסד — דרועא ימינא, גבורה" וכו'. שכן מדות החסד והגבורות שלו ית' הן בבחינת גוף ביחס לנשמה, שהיא אור אין סוף עצמו, בכבודו ובעצמו, אשר "לאו מכל אלין מדות כלל" וכו'.

16 ואפי' [ואפילו] בחכמה עילאה כתיב כולם בחכמה עשית שנחשבת כעשייה גשמיות. וכמ"ש כי אמרתי

עולם חסד יבנה שהחסד צריך להיות נבנה ומתהווה להיות התלכשות אור א"ס ב"ה במדת החסד

ואפילו על חכמה עילאה נאמר: "את כולם עשית בחכמה", שכן היא נחשבת כעשייה גשמית. וכמו שנאמר: "כי אמרתי: עולם — חסד יבנה"; שכן החסד צריך להיכנות ולהתהוות, כדי שאור אין סוף, ברוך הוא, יתלבש במידת החסד.

וכן בשאר המדות ובחכמה (ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] מזה בד"ה לסוסתי) ובנין זה הוא מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] זו שהיא בבחי' ביטול והתכללות ממש שכמו שא"א להיות התקשרות הנפש עם הגוף מן המאכל עד שמתעכל ונעשה דם שמתאחד עם דם הנפש ממש.

וכך גם בשאר המדות ובחכמה. [ועיינו במה שנכתב לעיל על כך במאמר המתחיל "לסוסתי"]. בניין זה בא מאתערותא דלתתא זו, שהיא בבחינת ביטול והתכללות ממש. שכן, כשם שהנפש אינה יכולה להתקשר עם הגוף באמצעות המזון אלא לאחר שהמזון מתעכל ונעשה לדם, המתאחד ממש עם דם הנפש,

כך א"א להיות המשכות החיות מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ולהיות התלכשות אור א"ס ב"ה בחכמה ובחסד מחמת אתערותא דלתתא כ"א שתהיה בבחי' ביטול והתכללות ממש עד שתשוב הנפש בבחי' אלקות ממש כנ"ל:

כך אי אפשר שתימשך חיות מאור אין סוף, ברוך הוא, ושאור אין סוף, ברוך הוא, יתלבש בחכמה ובחסד מכוחה של אתערותא דלתתא, אלא אם היא בבחינת ביטול והתכללות ממש, עד שהנפש תשוב להיות בבחינת אלקות ממש, כנזכר לעיל.

17 אך להבין הטעם לכל זה מאין הוא הכח הזה לנפש המלוכשת בגוף לאתעדל"ת [לאתערותא דלתתא] כזו להתאחד עם אלקות ולהמשיך חיות ואור א"ס ב"ה במדותיו הקדושות יובן בביאור הטעם שהמאכל הגשמי

אך כדי להבין את הטעם לכל זה — מניין לנפש המלוכשת בגוף הכוח לעורר אתערותא דלתתא כזאת, להתאחד עם אלקות ולהמשיך חיות ואור אין סוף לתוך מדותיו הקדושות? הדבר יובן מתוך הסבר הטעם לכך שהמאכל הגשמי

שהוא מדצ"ח [מדומם צומח חי] שהם למטה ממדרגת האדם שהוא מדבר ועליו יחיה האדם אלא היינו מפני שעל כל מוצא פי ה' שבמאכל יחיה האדם והמוצא פי ה' הוא הוא המחיהו.

הבא מן הדומם, הצומח והחי, הנמוכים ממדרגת האדם, שהוא מדבר, ואף על פי כן האדם חי ממנו. הטעם לכך הוא ש"על כל מוצא פי הוי"ו שבמאכל "יחיה האדם", ו"מוצא פי הוי"ו עצמו הוא המחיה אותו.

אך הנה האדם יש בו ג"כ מוצא פי ה' ולמה צריך עוד למוצא פי ה' שבמאכל.

אך הרי גם באדם יש "מוצא פי הוי"; מדוע הוא זקוק בנוסף לכך ל"מוצא פי הוי" שבמאכל?

אך הענין הוא דכתיב אחור וקדם צרתני אחור למע"ב [למעשה בראשית] כו' ולכן המוצא פי ה' שבמאכל הוא ממדגות עליונות וגבוהות יותר ולזאת יש בו כח להמשיך המשכות חיות נפש האדם והתקשרותה ותהלבשותה בגוף.

אלא שהענין הוא, כפי שנאמר: "מאחור ומלפנים יצרת אותי" — "מאחור", במעשה בראשית וכו'. לכן "מוצא פי הוי" שבמאכל הוא מבחינות עליונות ונעלות יותר, ומשום כך יש בו כוח להמשיך את החיות לנפש האדם, וכן את התקשרותה ותהלבשותה בגוף.

18 והנה כמו שהוא במשל שהמאכל הגשמי מחיה את האדם ומחבר נפש האדם בגופו מפני מוצא פי ה' שבו כך

והנה, כשם שבמשל המאכל הגשמי מחיה את האדם ומחבר את נפשו לגופו, משום שיש בו "המוצא פי הוי", כך

הוא בנמשל באתערותא דלתתא זו בבחי' ביטול והתכללות שנקרא בשם אכילה למעלה שממשיך חיות ואור א"ס ב"ה להתלבש בבחי' גופא חסד דרועא ימינא גבורה כו'

הוא גם בנמשל: אתערותא דלתתא זו, מתוך ביטול והתכללות, הנקראת למעלה בשם "אכילה", ממשיכה חיות ואור אין סוף ברוך הוא להתלבש בבחינת "גוף" — "חסד דרועא ימינא, גבורה..."

הוא מפני מוצא פי ה' הוא כח וחיות אלקות שיש לישראל בשרשם שהוא ממדרגות עליונות שבאור א"ס ב"ה כי ישראל עלה במחשבה.

הדבר הוא משום "המוצא פי הוי" — הכוח והחיות האלוקיים שיש לישראל בשורשם, שמקורם במדרגות עליונות שבאור אין סוף ברוך הוא; שהרי "ישראל עלה במחשבה".

19 ופי' עלה במחשבה כי יש ג' מיני מחשבות כמ"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם לשון רבים מחשבה שבמחשבה דהיינו שחושב מחשבת שכל והבנה ודבר שצריך בו עיון הלב.

והפירוש של "עלה במחשבה" הוא שיש שלושה סוגי מחשבות, כפי שנאמר: "כי לא מחשבותי מחשבותיכם" — בלשון רבים. יש מחשבה שבתוך מחשבה, כלומר, כשאדם חושב מחשבה של שכל והבנה, בעניין שדורש עיון של הלב.

ודבור שבחשבה שחושב דברים בעלמא שאין בהם רק צירופי אותיות ואין מלוכש בהם שום שכל והבנה.

ויש דיבור שבתוך מחשבה, כשאדם חושב מילים בלבד, שאין בהן אלא צירופי אותיות, ולא מלוכשים בהן שכל והבנה כלל.

ומעשה שבמחשבה הוא כח המדמה שהוא רק דמיון לכל מה שרואה במעשה גשמיות ובפועל ממש. ויש מעשה שבתוך מחשבה, והוא כוח הדמיון, שאינו אלא דימוי של כל מה שאדם רואה במעשה גשמי ובפועל ממשית.

ועלה במחשבה היינו מחשבה שבמחשבה שהיא מחשבה עליונה (ועמ"ש ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם ובד"ה יונתי בחגוי הסלע. ובד"ה אם בחקתי תלכו ועמ"ש מענין ב' בחי' שבמחשבה בד"ה שובה ישראל (עד

ויעלה במחשבה" פירושו מחשבה שבתוך מחשבה, שהיא המחשבה העליונה. (ועיין במה שכתוב על הפסוק "ויכתוב משה את מוצאיהם", ובמאמר המתחיל "יונתי בחגוי הסלע", ובמאמר המתחיל "אם בחוקתי תלכו"; ועיין במה שכתוב בעניין שתי הבחינות שבמחשבה, במאמר המתחיל "שובה ישראל עד").

ושרש התהוות העולמות והתלבשות אור א"ס ב"ה בבחי' חכמה וחסד הוא מבחי' דבור ואמירה שבמחשבה כמ"ש

ושורש התהוות העולמות והתלבשות אור אין סוף ברוך הוא בבחינות חכמה וחסד הוא מבחינת דיבור ואמירה שבתוך מחשבה, כפי שנאמר:

כי אמרתי עולם כו' ויאמר אלקים יהי אור כו' והן הן צירופי אותיות נמשכות מאור א"ס ב"ה להאציל כלים דייס [די' ספירות] כמבואר במ"א

"כי אמרתי עולם...", וכן "ויאמר אלקים יהי אור...". הן הן צירופי האותיות הנמשכים מאור אין סוף ברוך הוא כדי להאציל את הכלים של עשר הספירות, כפי שמבואר במקום אחר.

ולכן יש כח בשרש נש"י [נשמות ישראל] שהוא מבחי' מחשבה שבמחשבה להמשיך חיות ואור א"ס ב"ה ע"י שבטל ונכלל ממש באלקות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זו והוא הוא בבחי' המאכל שמתעכל ונהפך לדם הנפש וממשיך חיות כו'.

ולכן יש כוח בשורש נשמות ישראל, שהוא מבחינת מחשבה שבתוך מחשבה, להמשיך חיות ואור אין סוף ברוך הוא, על ידי שהנשמה בטלה ונכללת ממש באלקות באתערותא דלתתא זו. והדבר דומה ממש למאכל המתעכל והופך לדם הנפש וממשיך חיות וכו'.

וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה שהחסד נבנה ע"י כי אמרתי אמירה בלב שלי שישראל עלה במחשבה וזהו פירוש "כי אמרתי עולם חסד יבנה": החסד נבנה באמצעות "כי אמרתי" — אמירה שבלבי, ש"ישראל עלה במחשבה".

(ועמ"ש מזה לעיל בד"ה לסוסתי וע' בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' תולדות בדף קל"ה על ענין בעשרה מאמרות נברא העולם והלא במאמר אחד יכול להבראות כו' ע"ש) ופ"י

(ראו גם מה שנכתב על כך לעיל, במאמר המתחיל "לסוסתי"; ועיינו בפירוש הרמ"ז לפרשת תולדות, בדף קל"ה, בענין "בעשרה מאמרות נברא העולם — והלא במאמר אחד יכול להיבראות?" וכו'; עיינו שם.) ופירוש

כי אמרתי עולם שהאמירה באה לבחי' עולם בעשרה מאמרות שנברא העולם יהי אור יהי רקיע כו'. "כי אמרתי עולם" פירושו שהאמירה נמשכת עד לבחינת "עולם", בעשרה המאמרות שבהם נברא העולם: "יהי אור", "יהי רקיע" וכו'.

ומזה נמשך חיות העולמות בפנימיות ובחיצוניות. בפנימיות ויקם עדות ביעקב כו' ובחיצוניות קול דודי דופק אותיות פק"ד פקד פקדתי כו'.

ומכך נמשכת חיות העולמות, בפנימיות ובחיצוניות: בפנימיות — "ויקם עדות ביעקב" וכו'; ובחיצוניות — "קול דודי דופק", שאותיותיו הן פק"ד: "פקד פקדתי" וכו'.

וזהו האותיות שאלוני על בני ועל פועל ידי תצוני על בני בבחי' פנימיות ועל פועל ידי בבחי' חיצוניות: וזהו [פירוש] "האותיות שאלוני על בני ועל פועל ידי תצוני": "על בני" — בבחינת פנימיות, ו"על פועל ידי" — בבחינת חיצוניות.

20 ג והנה באתערותא דלתתא זו שע"י בחי' פתחי לי אחותי רעיתי יעלה ויבא ויגיע למדרגה יותר עליונה

הוא בחי' יונתי והוא בחי' עיניך יונים כמו זוג יונים שמסתכלים תמיד זה בזה ונהנים בראייתם זע"ז [זה

עם זה / זה על זה].

ג. והנה, באמצעות אתערותא דלתתא זו, הנעשית על ידי הבחינה של "פתחי לי אחותי רעיתי", יעלה האדם ויבוא ויגיע למדרגה עליונה עוד יותר — בחינת "יונתי". והיא בחינת "עיניך יונים": כמו זוג יונים המביטים תמיד זה בזה ונהנים מן הראייה ההדדית.

21 ולא זזה חיבתם מלהסתכל זה בזה. כך יהיה האדם בבחי' זו שהוא בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא

לאסתכלא תדיר. ועל זה נאמר עיני האדם לא תשבענה.

וחיבתם אינה פוסקת מלהביט זה בזה. כך יהיה האדם בבחינה זו, שהיא בחינת "להסתכל ביקרא דמלכא" — להביט תמיד. ועל כך נאמר: "עיני האדם לא תשבענה".

פ"י עיני האדם הוא האדם הגדול בענקים זה אברהם אבינו שעליו נאמר הלוך ונסוע תדיר בלי הפסק תמיד הלוך ונסוע ממדרגה למדרגה עד הנגבה שנקרא אברהם אוהבי ותמיד לא זזה חיבתו להמקום ב"ה.

פירוש "עיני האדם" הוא "האדם הגדול בענקים" — זה אברהם אבינו, שעליו נאמר "הלוך ונסוע" תמיד, בלי הפסק: תמיד הלוך ונסוע ממדרגה למדרגה, עד הנגבה. הוא שנקרא "אברהם אוהבי", וחיבתו למקום ברוך הוא לא פסקה לעולם.

ולכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בכל יום יהיה בעיניך דברי תורה כחדשים שלא שבעתם העין. (ועמ"ש בפי' בחקתי בפי' ואכלתם ולא תשבעו) והיינו מחמת התבוננותו בגדולת א"ס ב"ה שאין לו סוף כו'.

לכן אמרו רבותינו ז"ל: "בכל יום יהיו בעיניך דברי תורה כחדשים", שהעין לא שבעה מהם. (ועיינו במה שנכתב בפרשת בחוקותי בפירוש "ואכלתם ולא תשבעו"). והיינו משום שהתבונן בגדולתו של אין סוף ברוך הוא, שאין לו סוף כו'.

ואין ערוך עליו ית' דכולא קמיה כלא כו' וכטפה מים אוקיינוס כו' והוא המחדש בטובו בכל יום תמי מע"ב [מעשה בראשית] מאין ליש ממש והתחדשות זו היא רק הארה בעלמא הודו וזיוו של שמו על ארץ כו' ואין לו ית' ערוך כלל, שהרי "כולא קמיה כלא" כו', וכטיפה בתוך מי האוקיינוס כו'. והוא המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, מאין ליש ממש. וחידוש זה אינו אלא הארה בלבד: "הודו וזיוו" של שמו "על הארץ" כו'.

שהזיו מתחדש מאין ממש מאין תמיד ותמיד הוא מתחדש ולזאת וקדושים בכל יום יהללוך סלה
קדושים אלו הנשמות שלמעלה בכל יום תמיד יהללוך סלה

שהרי הזיו מתחדש מאין ממש, מאין תמיד, והוא מתחדש ללא הרף. ולכן נאמר: "וקדושים בכל יום יהללוך סלה" —
"קדושים" הם הנשמות שלמעלה; "בכל יום", תמיד, "יהללוך סלה",

בלי הפסק ממדרגה למדרגה עד רום המעלות למעלה עד אין קץ וסוף ולמטה עד אין תכלית.

בלי הפסק, ממדרגה למדרגה, עד רום המעלות: למעלה עד אין קץ וסוף, ולמטה עד אין תכלית.

22 ואי לזאת לא תשבע עין מלראות ולאסתכלא ביקרא דמלכא תדיר ולהיות שש ועלז בה בראיה זו

ולכן העין לא תשבע מלראות, מלהביט תמיד בכבוד המלך, ולשמוח ולהתענג בראייה זו,

ולהתענג על ה' הוא אור א"ס ב"ה המתגלה בנפשו המשכלת שהיא קרבת ה' ממש וצדיק באמונתו זו
יחיה כו' כמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פל"ג.

ולהתענג על הוי' — שהוא אור אין סוף ברוך הוא, המתגלה בנפשו המשכלת, והיא קרבת ה' ממש; ו"הצדיק יחיה
באמונתו" וכי, כמו שכתוב בספר של בינונים (תניא), פרק ל"ג.

23 ובאתערותא דלתתא זו אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כך ממש עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו ע"י עיני

תמיד אל ה' כו'

ובאמצעות אתערותא דלתתא זו, האתערותא דלעילא היא ממש בהתאם לה: "עין הוי' אל יראיו, למיחלים לחסדו",
בזכות "עיני תמיד אל הוי' וכי".

ומזה נמשך עוד בעילוי אחר עילוי עד שיהיה בבחי' תמתי שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ברבות

בשה"ש [בשיר השירים] תמתי תאומתי שכנס"י [שכנסת ישראל] הם תאומתו של

ומכאן נמשכת עלייה נוספת, מדרגה אחר מדרגה, עד שמגיעים לבחינת "תמתי". על כך אמרו חז"ל במדרש רבה על
שיר השירים: "תמתי — תאומתי", שכן כנסת ישראל היא תאומתו של

המקום ב"ה שהקב"ה נקרא בשם חתן וכנס"י [וכנסת ישראל] בשם כלה המזדווגת להחתן ונעשית לו

תאומתו ואין מקרא יוצא מידי פשוטו שנקרא תמתי מלשון שלימות

הקדוש ברוך הוא: הקב"ה נקרא "חתן", וכנסת ישראל נקראת "כלה", המתאחדת עם החתן ונעשית תאומתו. ואף
על פי כן, "אין מקרא יוצא מידי פשוטו": היא נקראת "תמתי" גם מלשון שלמות,

שהיא משלמת אותו ית' כביכול להיות נקרא בשם תם ושלם ובלעדי כנס"י [כנסת ישראל] אין לו תמות ושלמות אמיתי כביכול כי דבר בלא נוקבא נקרא פלג גופא (ע' [עיינן] בזהר ויקרא ד"ז ע"ב).

שהרי היא משלימה אותו ית', כביכול, כך שהוא נקרא "תם ושלם"; ובלי כנסת ישראל אין לו, כביכול, שלמות אמיתית, שכן "דבר בלא נוקבא נקרא פלג גופא" — זכר ללא נקבה נקרא חצי גוף (ראו זוהר, ויקרא, דף ז ע"ב).

ועל זה אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ע"פ ועשיתם אתם אתם כתיב מעלה אני עליכם כאילו עשאוני כו'. וביאור ענין זה דלכאורה אינו מובן איך שייך עשי"י [עשייה] כלפי מעלה.

ועל כך אמרו חז"ל על הפסוק "ועשיתם אותם": "אתם כתיב — מעלה אני עליכם כאילו עשאוני" וכו'. והביאור בזה: לכאורה לא מובן כיצד אפשר לדבר על "עשייה" כלפי מעלה.

אך הענין הוא כי שלימות הבורא מה שנקרא רחום וחנון ארך אפים וכו' לא בא לידי גילוי כ"א בהתהוות העולמות והברואים שנמשך ונתלבש אור א"ס ב"ה דלאו מכל מדות כו' בבחי' מדת החסד ורחום וחנון כו'.

אלא העניין הוא ששלמותו של הבורא — העובדה שהוא נקרא "רחום וחנון, ארך אפים" וכו' — מתגלה רק בהתהוות העולמות והנבראים. בתוך כך אור אין סוף, שהוא "לאו מכל מדות" וכו', נמשך ומתלבש בבחינת מדת חסד, בבחינת "רחום וחנון" וכו'.

24 והמשכה זו באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא כנ"ל כי חסד דרועא ימינא ע"י צדקה וחסד שישראל עושין למטה.

והמשכה זו תלויה בהתעוררות מלמטה, כנזכר לעיל. חסד, "הזרוע הימנית", נמשך באמצעות הצדקה והחסד שישראל עושים למטה.

וגבורה דרועא שמאלא ע"י בחי' שמאל דוחה שהוא בחי' אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] נעשה שמאלו תחל לראשי שגורם נשיאת

וגבורה, "הזרוע השמאלית", נמשכת באמצעות הבחינה של "שמאל דוחה", שהיא הבחינה של הכנעת הסטרא אחרא: [אז] נעשה "שמאלו תחת לראשי", המביא להרמת

ראש בבחי' הסתלקות דאסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] וע"י אתהפכא סט"ע [סטרא אחרא] בועשה טוב גורם בחינת וימינו תחבקני הוא בחי' ימינו וחסדו של הקב"ה.

הראש, בבחינת הסתלקות, שבה "כבודו של הקדוש ברוך הוא עולה". ועל ידי הפיכת הסטרא אחרא באמצעות "ועשה טוב", מביאים לבחינת "וימינו תחבקני", שהיא בחינת ימינו וחסדו של הקדוש ברוך הוא.

כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' שהיא המקפת את הנפש כאדם החובק את חבריו מאחוריו ומקיפו שאינו מניחו להפרד ממנו כך הוא האהבה הבאה מלמעלה

כמו שכתוב: "אהבתי אתכם, אמר הוי"ו". זו האהבה המקיפה את הנפש. כשם שאדם מחבק את חברו מאחור ומקיף אותו, ואינו מניח לו להיפרד ממנו, כך היא האהבה הבאה מלמעלה,

שהיא למעלה מכדי שתוכל נפש האדם שאת ואינה מתלבשת ומתעלמת בתוך הנפש רק שהיא מקפת וסובבת אותה עד שתהא צרורה ומוקפת בצרור החיים את ה' ממש לבלתי הפרד ממנו.

שהיא למעלה מיכולת הקיכול של נפש האדם. היא אינה מתלבשת ומתכסה בתוך הנפש, אלא מקיפה וסובבת אותה, עד שהיא צרורה ומוקפת "בצרור החיים עם הוי"ו ממש, ולא תיפרד ממנו לעולם.

25 וזהו כאלו עשאוני דקאי על עשיית החסד והגבורה שהן בחיי כלים ומשכן להשראת אור א"ס ב"ה וזהו [המשמעות של] "כאילו עשאוני": הכוונה לעשיית החסד והגבורה, שהן בחינת כלים ומשכן להשראת אור אין סוף ברוך הוא.

כי אור בלא כלי אינו אור הנגלה ומושג כלל ואין העולמות יכולים לקבלו והתהוות העולמות הוא כדי להראות גילוי שלימותו ית' רחום וחנון כו'.

שכן אור ללא כלי אינו אור שמתגלה ומושג כלל, והעולמות אינם יכולים לקבל אותו; התהוות העולמות נועדה להראות את גילוי שלמותו יתברך, "רחום וחנון" כו'.

ולכן עשיית הכלים נחשבת כאלו עשאוני ממש להיות המשכת גילוי שלימותו ית' שהוא ע"י התלבשות לכן עשיית הכלים נחשבת כאילו עשאוני ממש, כדי שתימשך ותתגלה שלמותו יתברך, דבר שנעשה באמצעות ההתלבשות

אור א"ס ב"ה בבחי' כלים בחכמה ובחסד ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] של ישראל. (ועמ"ש עוד מענין יונתי תמתי בסמוך בד"ה ששים המה מלכות כו'):

של אור אין סוף ברוך הוא בבחינת כלים, בחכמה ובחסד, באמצעות אתערותא דלתתא של ישראל. (ועיינו עוד בענין "יונתי תמתי" בהמשך, במאמר המתחיל "ששים המה מלכות" כו').

26 אך הנה הגורם לכל בחיי הללו הוא מ"ש שראשי נמלא טל. והענין הוא דכתיב אהיה כטל לישראל לא

כגשמים שנצרים לפעמים מחמת מעשה התחתונים

אבל הנה, הגורם לכל הבחינות הללו הוא מה שנאמר: "שראשי נמלא טל". והענין הוא שנאמר: "אהיה כטל לישראל" — לא כגשמים, שלפעמים נעצרים בגלל מעשיהם של התחתונים;

אבל טל אינו נעצר לעולם אפילו שנים כשני אליהו שאמר אם יהיה טל ומטר כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] לא פעל אלא עצירת המטר ולא הטל.

אבל הטל אינו נעצר לעולם, אפילו בשנים כמו שנות אליהו, שאמר: "אם יהיה טל ומטר" וכו'; ואף על פי כן, הוא הצליח לעצור את הגשם בלבד, ולא את הטל.

27 והטעם כי הנה יש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שתלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא]. ויש אתעדל"ע

[אתערותא דלעילא] שאינו תלוי כלל באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] כי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו היא מדרגה עליונה מאד נעלה באור א"ס ב"ה הסוכ"ע כו'.

והטעם הוא שיש אתערותא דלעילא התלויה באתערותא דלתתא, ויש אתערותא דלעילא שאינה תלויה כלל באתערותא דלתתא; שכן אתערותא דלעילא זו היא מדרגה עליונה ונעלית מאוד באור אין סוף, ברוך הוא, סובב כל עלמין וכו'.

שאיין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת לשם ואינה נחשבת שם למאומה וכחשיכה כאורה ומשם יורד הטל. ולכן אין לו מעצור ממעשה התחתונים שאינו מעכבו חטא ועון כלל כי למענו ית' יעשה ולפניו כחשיכה כאורה.

אתערותא דלתתא אינה מגיעה לשם, ואינה נחשבת שם כלל; שם החושך הוא כאור, ומשם יורד הטל. לכן אין מעשי התחתונים מעכבים את השפעתה, וחטא ועון אינם מעכבים אותה כלל, כי ה' פועל למענו, ולפניו החושך הוא כאור.

(ועמ"ש מזה סד"ה האזינו השמים). וזהו שראשי נמלא טל ראשי דוקא דהנה מבואר למעלה בענין ולבי ער שאין

(ועיינו במה שנתבאר על כך בסוף המאמר המתחיל "האזינו השמים"). וזהו "שראשי נמלא טל" — "ראשי דווקא. והנה, כפי שנתבאר למעלה בענין "ולבי ער", אין

דומה ההשפעה והילוך החיות שמהלב אל האיברים להשפעה שמהמוח לאיברים שההמשכה מהלב יש בה העלאה תחלה ואח"כ הוא המשכה משא"כ ההשפעה מהמוח היא המשכה לבדה.

דמיון בין השפעת החיות וזרימתה מן הלב לאיברים לבין השפעתה מן המוח לאיברים: ההמשכה מן הלב כוללת תחילה עלייה, ואחר כך המשכה; ואילו ההשפעה מן המוח היא המשכה בלבד.

ולכן ענין הטל שהוא האתעדל"ע [האתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] נקרא שרשי נמלא טל הוא בחי' מוחא ועיין זח"ג [זהר חלק ג] פ' שלח (דקס"א ע"ב)

ולכן עניין הטל, שהוא אתערותא דלעילא שלמעלה מאתערותא דלתתא, נקרא "שראשי נמלא טל", והוא כחינת מוחא. ועיינו בזהר חלק ג', פרשת שלח (דף קס"א ע"ב).

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם ורמזו בזה למ"ש בפ"ב [בפרק ב'] דמדות כל השערים שבמקדש היו להם דלתות חוץ משל אולם.

וזהו שאמרו חז"ל: "פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם". בכך רמזו למה שנאמר בפרק ב' של מסכת מידות: "כל השערים שבמקדש היו להם דלתות, חוץ משל אולם".

והענין הוא כי הנה השערים הם שערי ההשפעה להמשיך חיות ומזון לעולם והדלתות הם לסגור השער כו' (עמ"ש מזה בד"ה והבדילה הפרכת) כי לפעמים השערים נסגרים לפי מעשה התחתונים

והענין הוא שהשערים הם שערי ההשפעה, שדרכם נמשכות חיות ומזון לעולם; והדלתות נועדו לסגור את השער וכו'. (עיינו במה שנתבאר על כך במאמר המתחיל "והבדילה הפרוכת"). לפעמים השערים נסגרים בהתאם למעשי התחתונים,

אבל פתח האולם לא היו בו דלתות שתמיד היה פתוח לפי שהוא רומז להשפעה היוצאת תמיד בלי הפסק ובלי מעצור ממעשה התחתונים שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת עד שם

אבל לפתח האולם לא היו דלתות, והוא היה פתוח תמיד, משום שהוא רומז להשפעה היוצאת ללא הפסק וללא עיכוב מצד מעשי התחתונים, שכן אתערותא דלתתא אינה מגיעה עד לשם.

אך זהו דוקא בהשפעה הנשפעת לעוה"ז הגשמי שהיא מושפעת מבחי' חיצונית של עולמות עליונים אבל בבחי' פנימיות עולמות עליונים צריך להיות תחלה כל האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] כולה

אבל הדבר אמור דווקא בהשפעה המגיעה לעולם הגשמי, הנמשכת מבחינת חיצוניותם של העולמות העליונים. ואילו בבחינת פנימיותם של העולמות העליונים, צריכה תחילה לבוא כל האתערותא דלתתא, כולה,

עד היכן שכחה מגעת ואח"כ דוקא מתגלה ויורדת בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] עליונה ומאד נעלה מה שאין אתערותא דלתתא מגעת עד שם וזהו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם.

עד היכן שכוחה מגעת; ורק לאחר מכן מתגלה ויורדת בחינה פנימית עליונה ונעלית מאוד, שאליה אין האתערותא דלתתא מגיעה. וזהו שאמרו חז"ל: "פתחו לי כחודה של מחט, ואני אפתח לכם כפתחו של אולם".

28 ולהסביר זה העניין בעבודת ה'. הנה נודע כי ראשית ההשתלשלות הוא מחכמה ולמטה. ומחכמה ולמטה

הנה הנפש האלקית היא מתלבשת בגוף ונפש הבהמית

ולהסביר את העניין הזה בעבודת ה': ידוע שתחילת ההשתלשלות היא מחכמה ולמטה. מחכמה ולמטה, הנפש האלקית מתלבשת בגוף ובנפש הבהמית,

וצריך האדם להגביר הנפש האלקית ולהוציאה ממסגר הגוף ונפש הבהמית. אך רצון שבנפש הוא בבחי' [בבחי'] רצון עליון שהוא למעלה מההשתלשלות.

ועל האדם לחזק את הנפש האלקית ולהוציא אותה ממסגר הגוף והנפש הבהמית. אבל הרצון שבנפש הוא בבחינת רצון עליון, שהוא למעלה מההשתלשלות.

29 וכך רצון זה אינו מתלבש בנפש הבהמית כלל. אך אינו שורה ומתגלה בנפש האדם בבחי' גילוי עד

שיעשה כל מה שבכחו

וכך רצון זה אינו מתלבש כלל בנפש הבהמית. אך הוא אינו שורה ומתגלה בנפש האדם באופן גלוי עד שיעשה כל מה שבכוחו.

והנה אין בכח נפשו להגביר כ"א מחכמה ולמטה דהיינו שי שים עיקר חכמתו בחכמת התורה וכן מדותיו שהוא אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' יהיו רק לה' לבדו.

והנה, בכוח נפשו אין הוא יכול להתחזק אלא מחכמה ולמטה: כלומר, להשקיע את עיקר חכמתו בחכמת התורה, וכן שמדותיו, שהן אהבה ויראה וכו', יהיו לה' לבדו.

משא"כ הרצון שהוא בבחי' מקיף ואינו מלוכש כלל בנפש אין בכח נפשו לשנותו רק כשיהי' [כשיהיה] שלמות מחכמה ולמטה כל מה שיש בכח הנפש אזי ממילא יאיר ויתגלה אור הרצון עליון ב"ה ברצון הנפש בבחי' גילוי

אבל הרצון, שהוא בבחינת מקיף ואינו מתלבש כלל בנפש, אינו נתון לשינוי בכוח נפשו; אולם כאשר מגיעים לשלמות בכל מה שבכוח הנפש מחכמה ולמטה, אזי ממילא יאיר ויתגלה אור הרצון העליון ברוך הוא ברצון הנפש, בבחינת גילוי.

(וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לעיל בד"ה צאינה וראינה בפ"י עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו ועמ"ש בד"ה כי תצא בפ"י מ"ש בזהר מאן דקטיל לחויא יהבין ליה ברתא דמלכא כו').

(כפי שנתבאר לעיל במאמר המתחיל "צאינה וראינה", בפירוש "עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו". וראו גם מה שנכתב במאמר המתחיל "כי תצא", בפירוש דברי הזוהר "מי שהורג את הנחש נותנים לו את בת המלך" (וכו').

ובזה יובן פתחו לי כחודה של מחט דהיינו מבחי' ההשתלשלות מחכמה ולמטה שהוא בחי' חודה של מחט לגבי אור א"ס ב"ה הסכ"ע [הסובב כל עלמין] שאין

ובזה יובן "פתחו לי כחודה של מחט": היינו, מבחינת ההשתלשלות מחכמה ולמטה, שהיא בבחינת "חודה של מחט" ביחס לאור אין סוף ברוך הוא, סובב כל עלמין, שאין

ערוך עליו ית' כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיו של שמו על ארץ ושמים כו'.

לו ערוך, יתברך; כי נשגב שמו לבדו, ורק הודו וזיו שמו על הארץ והשמים וכו'.

ואני אפתח לכם כפתחו של אולם היינו אתערותא דלעילא העליונה שלמעלי [שלמעלה] מההשתלשלות ורצון זה הוא הגורם להיות נמשך ממנו רעותא דלכא לעורר את האהבה

"ואני אפתח לכם כפתחו של אולם" — היינו אתערותא דלעילא העליונה, שלמעלה מההשתלשלות. ורצון זה הוא הגורם לכך שיימשך ממנו רצון הלב, "לעורר את האהבה",

בבחי' אחותי רעיתי יונתי תמתי מחמת שראשי נמלא טל שהטל שהוא מבחי' רצון העליון בה נמשך ונתלבש בבחי' ראשי היא בחי' חכמה כו'

בבחינת "אחותי, רעיתי, יונתי, תמתי", מחמת ש"ראשי נמלא טל": כי הטל, שהוא מבחינת הרצון העליון ברוך הוא, נמשך ומתלבש בבחינת "ראשי", שהיא בחינת חכמה וכו'.

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי כו'

ודיל [ודי למבין] (ועיין ברכות ע"פ אני ישנה כו' שמות פי ב'. ק"כ ב'. ר"פ תרומה. ס"פ פקודי ובשה"ש [ובשיר השירים] ע"פ אני ישנה ובקהלת ע"פ דברתי אני עם לבי באסתר ע"פ בימי אחשורות זהר ר"פ האזינו ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם.

והדברים מובנים למבין. (ועיין ב[מדרש] רבה על [הפסוק] "אני ישנה" וכו': Shemos, פרק 2; 120b; תחילת Parshas Terumah; סוף Parshas Pekudei; ועל Song of Songs, על "אני ישנה"; ועל Koheles, על "דיברתי אני עם לבי"; על Esther, על "בימי אחשוורוש". Zohar: תחילת Parshas Haazinu, וברמ"ז שם;

וירא קייב אי בשלח מ"ו אי צו ל"ג ב' אמור כ"ה אי שלח קע"ד ב' פינחס רל"ג אי כנרשם בספר בית אהרן ע"פ אני ישנה):

בספר Beis Aharon על "אני ישנה". Vayera 112a; Beshalach 46a; Tzav 33b; Emor 25a; Shelach 174b; Pinchas 233a; כפי שנרשם

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likkutei-torah/shir-hashirim/26

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק